

Mossenzoekkaart

Deze mossenzoekkaart geeft een overzicht van 11 mossen uit Vlaanderen.

We hebben deze mossen gekozen omdat ze veel voorkomen én omdat ze met het blote oog te onderscheiden zijn. De categorieën en kenmerken zijn dan ook behoorlijk vereenvoudigd. Hiermee kunnen ook beginners in de wondere wereld van het mos duiken.

Wat zijn mossen eigenlijk?

Mossen onderscheiden zich van andere planten doordat ze geen vaten hebben voor transport van voedsel en water tussen de wortels en de bladeren. Ze nemen hun eten en drinken onmiddellijk op via de celwanden. Daarom hebben ze ook geen echte wortels. Soms zitten er onderaan 'draadjes', maar die zijn bedoeld om zich aan de grond te hechten en zijn dus eigenlijk geen echte wortels.

BLADMOSSEN

SLAAPMOSSEN

Groot laddermos (*Pseudoscleropodium purum*)

Uiterlijk:

- De stengel is tot 10 cm lang en groen van kleur (geen rode stengel in vergelijking met bronsmos)
- De zijtakken liggen min of meer plat, hierdoor lijken ze een laddertje te vormen

Te vinden:

- In niet al te dicht begroeide bossen
- Ook in grasland en in bermen en gazons

Fijn laddermos (*Kindbergia praelonga*)

Uiterlijk:

- Veervormige fijne takjes
- Vaak in grote, zachte matten
- Meestal groen tot geelgroen

Te vinden:

- Zeer algemeen, op een bosbodem, gazons, dood hout, tussen tegels
- Op boomwortels en soms op boomstammen

Soorten mossen

Er zijn twee soorten mossen: bladmossen en levermossen.

- Bladmossen hebben de vorm van een klein plantje met stengels en bladeren.
- Levermossen zien er meer uit als platte, wat dikkige lobben die plat over de ondergrond groeien.

Bij de bladmossen maken we verder ook nog onderscheid tussen:

- Slaapmossen: die groeien liggend op de ondergrond
- Topkapselmossen: die groeien meer omhoog

Wil je altijd weten welk mos je voor je neus hebt? Dan moet je met een goede loep (of zelfs microscoop) kijken naar de blaadjes en de sporenkapsels. Gelukkig zijn er ook een aantal soorten die je makkelijker kan vinden en herkennen:

Haakmos (*Rhytiadelphus squarrosus*)

Uiterlijk:

- Geelgroen
- Bovenaan de scheutjes zie je sterretjes
- Blaadjes haakvormig terug gekromd
- Vaak te vinden in grotere matten die veerkrachtig en sponsachtig aanvoelen
- Deze soort kan tot 5 cm hoog worden

Te vinden:

- In gazons, bermen, op begraafplaatsen en langs paden
- Vaak op plaatsen waar veel gemaaid wordt

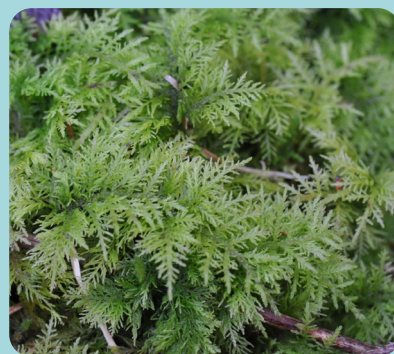
Thuyamos (*Thuidium tamariscinum*)

Uiterlijk:

- Vormt vaak losse matten of tapijten
- Varenachtige, plat aangelegde takken, wat deze soort een "varenachtig" uiterlijk geeft, dubbel vertakt
- Helder geel-groen tot donkergroen
- Kleine, brede, driehoekige of hartvormige blaadjes

Te vinden:

- Meestal bosrijke locaties (bosbodem)
- Ook op greppelwanden en in vochtige graslanden

Echt klauwtjesmos (*Hypnum cupressiforme*)

Uiterlijk:

- Vormt dichte, glanzende matten die vaak op boomstammen, rotsen, muren of verrot hout groeien
- De stengels zijn vertakt en hebben over elkaar liggende bladeren waardoor deze soort een wat cypresachtige uitstraling heeft
- De blaadjes zijn lang, dun en sikkelvormig

Te vinden:

- Zowat overal, op boomstammen, bosbodems, duingraslanden, rotsen, ...

TOPKAPSELMOSSEN

Grijs kronkelsteeltje (*Campylopus introflexus*)

Uiterlijk:

- Aan de bladtop zie je vaak een lang, zilverachtig glashaar (0,5–2 mm) dat haaks afstaat en het mos een grijze waas geeft
- Vormt stevige zoden of dichte matten; van op een afstand lijken de matten grijsachtig door de vele glasharen

Te vinden:

- Vaak op stuifzanden en kustduinen en in heidegebieden
- In open, zonnige, voedselarme zandhabitats
- Sinds de jaren 1960 aanwezig in Vlaanderen en vaak invasief

Kussentjesmos (*Leucobryum glaucum*)

Uiterlijk:

- Te herkennen aan de grijsgroene-bleke kleur en het ronde kussentje
- Kussentjesmos kan zeer oud worden
- De plant is opvallend witachtig of zeegroen

Te vinden:

- Op schraal zand en droge heide
- Op dood hout, in oude bossen, aan boomvoeten

Groot rimpelmos (*Atrichum undulatum*)

Uiterlijk:

- Losse donkergroene zoden of kussentjes
- Rechtopstaande, onvertakte stengels
- De tongvormige bladeren hebben duidelijke golven (of rimpels) dwars over het blad

Te vinden:

- Op de bosbodem, vaak ook op greppelwanden in het bos

Gaffeltand (*Dicranum scoparium*)

Uiterlijk:

- Groeit in dichte, compacte kussens of polletjes
- Het blad loopt uit in een smalle punt, vaak sikkelvormig

Te vinden:

- Op de bodem, op rottend hout
- Soms op boomstammen

Haarmos (*Polytrichum spec.*)

Uiterlijk:

- Donkergroen
- De sporenkapsels staan op een 3 tot 6 cm hoge steel en zijn vierkantig tot rechthoekig van vorm. Als je goed kijkt, zie je vier scherpe ribben aan elk kapsel

Te vinden:

- In naaldbossen, moerassen, vochtige heidevelden en langs bosbeken
- Dit mos vormt vaak dichte, groene zoden of kussens

LEVERMOSEN

LEVERMOS

Halvemaantjesmos (*Lunularia cruciata*)

Uiterlijk:

- Op het oppervlak vind je kleine halvemaanvormige bekerachtige structuur(tjes). Deze bevatten propjes die gemakkelijk uiteenspatten en zo voor de voortplanting zorgen

Te vinden:

- Op vochtige en schaduwrijke plaatsen
- Veel in tuinen, op paden en in kassen (bij menselijke omgevingen), ook tussen kasseien in stadscentra of tussen terrastegels

